

Horizontalno zakonodavstvo

Pregled

Tokom izveštajnog perioda nije bilo zakonodavne aktivnosti koja bi dovela do potpunijeg usklađivanja horizontalnog zakonodavstva Republike Srbije s propisima Evropske unije. Zbog izostanka izmena i dopuna Zakona o proceni uticaja na životnu sredinu²¹ i Zakona o strateškoj proceni uticaja na životnu sredinu²², ovi postupci, ključni za zaštitu životne sredine u Republici Srbiji od štetnih efekata različitih planova i projekata, i dalje nisu unapređeni. Zbog toga, postupci procene uticaja i strateške procene uticaja uglavnom ostaju formalnost, sa ograničenim interesovanjem odnosno učešćem javnosti, koje retko proizvodi efekte i još ređe vodi obraćanju pravosuđu.

Sudska praksa u vezi s pitanjima životne sredine i dalje nije dovoljno razvijena, o čemu svedoči činjenica da je u obrađivanom periodu podignut rekordno mali broj optužnica za počinjena krivična dela protiv životne sredine, uprkos rastućem broju prijava.

Višestruka reagovanja Zaštitnika građana svedoče o ugrožavanju prava građana na zdravu životnu sredinu. Reakcije su usmeravane ka nadležnim organima zbog: prekomernog zagađenja vazduha; buke i prašine; čestih požara na deponiji Vinča; problema nesanitarnih deponija i drugih pitanja.

Inspekcija za zaštitu životne sredine i dalje nema dovoljno kapaciteta za adekvatno vršenje nadzora koji se tiče životne sredine, kako zbog nedovoljnog broja zaposlenih u ovom sektoru, nedostatka tehničke opreme i specifičnih znanja o različitim tipovima slučajeva koji mogu biti predmet nadzora, tako i zbog loše sistematizacije radnih mesta koja od zaposlenih inspektora za životnu sredinu zahteva nadzor i u drugim, često nesrodnim oblastima.

---

17 „Službeni glasnik Republike Srbije“, br. 135/2014 i 36/2009.

18 „Službeni glasnik Republike Srbije“, br. 135/2004 i 88/2010.

Strateški i zakonodavni okvir

Procena uticaja na životnu sredinu, kao jedan od najvažnijih instrumenata čija bi primena trebalo da obezbedi očuvanje životne sredine prilikom sprovođenja planova i projekata koje oni predviđaju, još uvek nije postavljena u skladu s pravnim tekovinama Evropske unije. Naime, iako je Republika Srbija skoro u potpunosti uskladila svoje zakonodavstvo s Direktivom o proceni uticaja na životnu sredinu (Direktiva 2011/92/EU), i dalje izostaje prenošenje Direktive 2014/52/EU, koja je doneta radi unapređenja postupka procene uticaja na životnu sredinu. Da bi ova direktiva bila u potpunosti prenetu u domaće zakonodavstvo neophodno je usvajanje izmena i dopuna Zakona o proceni uticaja na životnu sredinu i Uredbe o izmenama i dopunama Uredbe o utvrđivanju liste (I) projekata za koje je obavezna procena uticaja i liste (II) projekata za koje se može zahtevati procena uticaja na životnu sredinu. Prema Nacionalnom programu za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije prvobitni rok za usvajanje Zakona o izmenama i dopunama Zakona o proceni uticaja na životnu sredinu bio je četvrti kvartal 2018. godine, što je planovima rada Vlade odloženo za 2019. godinu, a potom i za oktobar 2020. godine.^{23,24,25,26} Od započinjanja procesa izmene i dopune Zakona u 2018. godini, Radna grupa se nije sastajala redovno, članovi Radne grupe su selektivno uključivani u neke procese, a komunikacija među članovima Radne grupe gotovo da i ne postoji. Izmene Zakona predstavljene su zainteresovanoj javnosti tokom javnih konsultacija koje su održane u pet gradova u Republici Srbiji tokom 2019. godine.

Usvajanje Zakona o izmenama i dopunama Zakona o strateškoj proceni uticaja na životnu sredinu koje je potrebno za potpuno usaglašavanje nacionalnog zakonodavstva s Direktivom o strateškoj proceni uticaja (Direktiva 2011/42/

19 Ministarstvo za evropske integracije (2018): Nacionalni program za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije (NPAA) – treća revizija

20 http://www.pregovarackagrupa27.gov.rs/?wpfb_dl=69

21 http://www.gs.gov.rs/doc/PLAN_RADA_VLADE_2019.pdf

22 https://www.srbija.gov.rs/extfile/sr/370541/plan-rada-vlade-srbije-za-2020_cyr.pdf

EU), i dalje se odlaže. Proces izmene Zakona o strateškoj proceni uticaja, koji je tekao paralelno sa izmenama Zakona o proceni uticaja na životnu sredinu, trebalo je da se završi usvajanjem zakona krajem 2018. godine, što se do danas nije desilo. Planom rada Vlade za 2020. godinu planiran je novi rok za njegovo donošenje – poslednje tromesečje ove godine. Javnost je imala priliku da ostvari uvid u planirane izmene i dopune ovog zakona tokom javnih konsultacija, koje su održane u aprilu 2019. godine u: Subotici, Kragujevcu, Nišu, Novom Sadu i Beogradu.. Osim pomenutih zakona, javnosti je predstavljen i Nacrt uredbe o učešću javnosti u izradi određenih planova i programa u oblasti zaštite životne sredine.^{27, 28, 29}

Za potpuno prenošenje direktive kojom se reguliše učešće javnosti u izradi određenih planova i programa koji se odnose na životnu sredinu (Direktiva 2003/35/EC) u domaće zakonodavstvo, takođe je neophodno konačno usvajanje Zakona o izmenama i dopunama Zakona o proceni uticaja na životnu sredinu.³⁰

Prenošenje Direktive 2004/35/CE o odgovornosti za štetu prema životnoj sredini u nacionalno zakonodavstvo izvršeno je kroz niz zakona i podzakonskih akata, a za potpunu transpoziciju ove direktive neophodno je usvajanje Zakona o odgovornosti za štetu prema životnoj sredini. Ovaj zakon, čija je izrada počela još 2015. godine je, prema NPAA-u, trebalo da se donese u drugom kvartalu 2019. godine, ali je Nacrt zakona još uvek u izradi. Tokom rada na Nacrtu, Ministarstvo zaštite životne sredine je u saradnji sa Arhus mrežom i Misijom OEBS-a u Srbiji organizovalo javne konsultacije u više gradova Srbije, tokom oktobra i novembra 2019. godine. Ovim konsultacijama prisustvovali su, pored predstavnika Ministarstva i Arhus mreže, i predstavnici lokalnih samouprava i civilnog sektora. Za 2020. godinu je planirana izrada metodologije za procenu štete nanete životnoj sredini.

---

23 <https://www.ekologija.gov.rs/nema-dobrih-zakonskih-resenja-bez-ucesca-civilnog-drustva-i-najsire-javnosti/>

24 <https://www.energetskiportal.rs/javne-konsultacije-o-nacrtima-zakonskih-propisa-u-oblasti-zastite-zivotne-sredine/>

25 <https://terras.org.rs/ako-javnost-ne-izade-na-javnu-raspravu-investitor-dobija-utakmicu/>

26 http://www.pregovarackagrupa27.gov.rs/?wpfb_dl=69

Što se tiče Direktive 2008/99/EC o krivičnim delima u oblasti životne sredine, nije ostvaren napredak u odnosu na prethodnu godinu – ona je i dalje delimično preneti u domaće zakonodavstvo. Planirano usvajanje Zakona o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika, kojim bi se postiglo puno usaglašavanje odredaba ove Direktive s domaćim zakonodavstvom, odloženo je za treći kvartal 2020. godine.³¹

Direktiva 2007/2/EC o uspostavljanju infrastrukture za prostorne informacije u Evropskoj zajednici – INSPIRE direktiva, preneti je u domaće zakonodavstvo usvajanjem Zakona o nacionalnoj infrastrukturi geoprostornih podataka (NIGP).³² Tokom drugog kvartala 2019. godine započet je projekat EAS 3 koji, između ostalog, kao cilj ima izradu Specifičnog plana implementacije (*Directive Specific Implementation Plan – DSIP*) INSPIRE direktive.³³

27 Vlada Republike Srbije: Plan rada Vlade za 2020. godinu, dostupno na https://www.srbija.gov.rs/extfile/sr/370541/plan-rada-vlade-srbije-za-2020_cyr.pdf

28 „Službeni glasnik Republike Srbije“, br. 27/2018.

29 Ministarstvo za evropske integracije (2019): Izveštaj o sprovođenju Nacionalnog programa za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije (NPAA), za drugo tromesečje 2019. godine

Sprovođenje propisa

Kvalitet studija o proceni uticaja na životnu sredinu i dalje je na niskom nivou, a učešće javnosti u javnim raspravama izaziva srazmerno malo interesovanja, zbog formalnosti postupka na čiji ishod zainteresovana javnost ima malo uticaja. Među primerima koji su izazvali pažnju javnosti je postupak procene uticaja na životnu sredinu izgradnje gondole na Kalemegdanu, čija je studija o proceni uticaja, naročito aspekti uticaja na kulturno nasleđe i ekološku mrežu, bila predmet oštrih kritika stručnih organizacija civilnog društva na javnoj raspravi koja je prekinuta pred velikim brojem građana. Sam projekat pratile su i brojne neregularnosti, poput izvođenja pripremnih radova bez građevinske dozvole, njeno naknadno izdavanje i kolizija Plana detaljne regulacije ovog projekta sa Zakonom o planiranju i izgradnji, posle čega je Upravni sud u Beogradu, postupajući po tužbi Regulatornog instituta za obnovljivu energiju i životnu sredinu (RERI), doneo rešenje kojim se nalaže zaustavljanje radova na projektu do donošenja konačnog rešenja o zakonitosti građevinske dozvole.^{34,35} Ceo slučaj dospelo je i pred Vrhovni kasacioni sud, pošto je Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture uputilo zahtev za preispitivanje odluke kojom su zaustavljeni radovi. Vrhovni kasacioni sud odbio je zahtev da preispita odluku Upravnog suda, obrazlažući da odluka Upravnog suda nije pravosnažna, te da se stranka može obratiti Vrhovnom kasacionom sudu tek kad je reč o pravosnažnoj odluci.^{36,37}

Uopšteno govoreći, kvalitet studija o proceni uticaja na životnu sredinu je i dalje na osnovnom nivou. U studiji primat ima procenjivanje onih uticaja za koje obrađivač ima kapaciteta, umesto kvalitetne procene svih uticaja datog projekta. Čest je slučaj da se odabrani uticaji bespotrebno opširno elaboriraju, nauštrb procenjivanja ostalih važnih uticaja koji ostaju slabo obrađeni. Tipičan

30 https://www.reri.org.rs/wp-content/uploads/2019/04/RERI_Slučaj-Gondola_Saopštenje.pdf

31 <https://insajder.net/sr/sajt/vazno/14741/>

32 <https://www.vreme.com/cms/view.php?id=1687481>

33 <https://insajder.net/sr/sajt/vazno/15590/>

primer je uticaj na prirodu, koji u studijama najčešće predstavlja formalnost, a zahtevi postavljeni pred investitore tek postepeno počinju da dostižu viši standard, i to samo za projekte za koje je javnost već senzibilisana, poput onih koji se vode za male hidroelektrane. Ovome znatno doprinosi i nepostojanje ocene prihvatljivosti, postupka koji bi trebalo da bude deo procene uticaja na životnu sredinu za projekte koji se odnose na ekološku mrežu ili koji na nju mogu imati uticaja. Uredba koja reguliše ocenu prihvatljivosti još uvek nije usvojena iako se na njoj radi više godina. I ovde kao loš primer mogu da posluže projekti izgradnje žičara, ski-staza i infrastrukture za zimski turizam, kojima se ozbiljno ugrožavaju prirodne vrednosti najvrednijih prirodnih dobara, poput projekata u Nacionalnom parku Kopaonik, parkovima prirode Golija i Stara planina, ali i onih koji mogu biti sprovedeni u budućnosti na osnovu prostornih planova, poput Prostornog plana područja posebne namene Predela izuzetnih odlika „Vlasina“ i drugih.

Imajući u vidu prethodno navedeno, posebno zabrinjava okolnost da se aprila 2019. godine u skupštinskoj proceduri našao i Zakon o izmenama i dopunama Zakona o žičarama za transport lica³⁸, koji je usvojen po hitnoj proceduri. Izmenama Zakona, proširen je mandat Ministarstva građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture na račun Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i Ministarstva zaštite životne sredine, od kojih sada ono neće biti obavezano da pribavlja pojedinačne saglasnosti.³⁹

Slučaj nepropisnog donošenja i sprovođenja Nacionalnog plana za smanjenje emisija (NERP) kulminirao je početkom 2020. godine, kada je Sekretarijat Energetske zajednice pokrenuo postupak protiv Republike Srbije⁴⁰ zbog izostanka implementacije ovog plana. NERP je, inače, zvanično stupio na snagu 1. januara 2018. godine, iako je javnosti predstavljen tek godinu dana kasnije.⁴¹ Javnost nije imala priliku da ostvari uvid u sadržinu dokumenta, jer je izostala izrada strateške procene uticaja na Plan, premda je to bila zakonska obaveza

---

34 „Službeni glasnik Republike Srbije“, br. 31/2019.

35 <https://insajder.net/sr/sajt/vazno/14259/>

36 Case ECS-01/20: Serbia / Environment. Energy-community.org <https://www.energy-community.org/legal/cases/2020/case0120RS.html> Published 2020. Accessed March 13, 2020.

37 <https://www.ekologija.gov.rs/nu-raspravu-o-strateskoj-proceni-uticaja-na-zivotnu-sredinu-za-nacionalni-plan-za-smanjenje-emisija-iz-starih-velikih-postrojenja-za-sagorevanje-nerp/>

donosioca. Kao odgovor na reakciju Energetske zajednice, Vlada Srbije je 30. januara 2020. usvojila unapređen tekst Nacionalnog plana za smanjenje emisija⁴², koji je izmenjen u pogledu postavljenih rokova za pojedine aktivnosti i važenja Plana, tačnije – dokument nije vremenski oročen. Javnost, međutim, ni u ovom koraku nije konsultovana.

Na osnovu Zakona o planskom sistemu Republike Srbije⁴³ u februaru 2019. godine doneta je Uredba o metodologiji upravljanja javnim politikama, analizi efekata javnih politika i propisa i sadržaju pojedinačnih dokumenata javnih politika (8/2019-79)⁴⁴. Ova Uredba daje jasna uputstva za uključivanje javnosti u rane faze izrade politika. Međutim, u sektoru zaštite životne sredine još nije započeto sistematično sprovođenje ove Uredbe.

Pristup javnosti informacijama od javnog značaja o životnoj sredini i dalje je na niskom nivou. Prema Izveštaju za 2019. godinu, na adresu Poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti stiglo je ukupno 5.275 žalbi, od čega se 93 odnosilo na pristup informacijama iz oblasti ugrožavanja i zaštite životne sredine. U istom Izveštaju se navodi da je Ministarstvu zaštite životne sredine i organima u njegovom sastavu tokom 2019. godine podneto 176 zahteva za pristup informacijama, i da je, usled nedobijanja traženih informacija, Povereniku bilo podneto 13 žalbi.⁴⁵

Poštovanje prava građana na zdravu životnu sredinu, kao i zaštita i unapređenje prava u ovoj oblasti i dalje nisu na zadovoljavajućem nivou. Prema podacima o radu Zaštitnika građana za 2019. godinu, tek 1,22% ukupnog broja primljenih predmeta (40 predmeta) odnosilo se na zaštitu životne sredine. Nezadovoljstvo građana bilo je izražavano zbog: izgradnje ili planirane izgradnje malih hidroelektrana, zagađenog vazduha, kao i nedovoljnog učešća javnosti u procesima izrade zakonodavnih i strateških dokumenata. Zaštitnik građana je u Izveštaju o radu za 2019. godinu predstavio set predloga za poboljšanje položaja građana u odnosu na rad organa uprave, od kojih se 11 odnosilo na

---

38 <https://www.srbija.gov.rs/vest/441255/vlada-srbije-usvojila-medijsku-strategiju.php>

39 „Službeni glasnik Republike Srbije“, br. 30/2018.

40 „Službeni glasnik Republike Srbije“, br. 8 od 8. februara 2019.

41 <https://www.poverenik.rs/images/stories/dokumentacija-nova/izvestajiPoverenika/2019/Izvestaj-za2019.pdf>

Ministarstvo zaštite životne sredine. Preporuke ukazuju na niz nedostataka, od potrebe za pružanjem finansijske podrške jedinicama lokalne samouprave u oblasti upravljanja otpadom, rešavanjem problema neprijatnih mirisa, do potrebe rešavanja štetnih posledica usled izgradnje malih hidroelektrana. Od 44 mišljenja koje je tokom 2019. godine uputio organima javne vlasti, pet su se odnosila na oblast životne sredine (upravljanje otpadom, izgradnja malih hidroelektrana, sanitarne deponije itd.).⁴⁶

Sudeći prema Izveštaju Republičkog zavoda za statistiku⁴⁷ koji je objavljen krajem 2019. godine, a na osnovu podataka iz 2018. godine, sudska praksa u oblasti krivične odgovornosti za štetu prema životnoj sredini i dalje je nedovoljno razvijena. U toku 2018. godine podneto je 2.550 prijava za krivična dela protiv životne sredine, što je najviše podnetih prijava u ovoj oblasti u prethodnih deset godina. Od ukupnog broja prijava, za 898 krivičnih dela su nepoznati počinioci, a optužnice su podignute protiv 567 lica, što je najmanji broj optužnica u periodu od 2009. do 2018. godine. Za krivično delo protiv životne sredine u 2018. godini osuđene su 484 osobe. U 2018. kao i 2017. godini, među krivičnim delima protiv životne sredine, po broju prijava (2.058) prednjačilo je krivično delo šumska krađa.⁴⁸ Uprkos tome što je ovaj tip krivičnog dela prema životnoj sredini najčešći, problem je i dalje daleko od rešavanja, što potvrđuje i podatak da u Srbiji godišnje nestane na hiljade hektara šuma.⁴⁹

Kao i prethodnih godina, i dalje se izazovi u pogledu utvrđivanja odgovornosti za štetu prema životnoj sredini pre svega tiču ograničenih kapaciteta za adekvatan inspeksijski nadzor. U Republici Srbiji od 145 jedinica lokalne samouprave, njih 11 nema inspektora za zaštitu životne sredine, dok se u nekim opštinama dešava da su inspektori za zaštitu životne sredine u isto vreme i organi lokalne samouprave za sprovođenje procene uticaja ili da „obavljaju i poslove komunalnog, građevinskog, saobraćajnog inspektora, kao i poslove referenata za zaštitu životne sredine, referenata za poljoprivredu i građevinu,

---

42 Zaštitnik građana (2020): Redovan godišnji izveštaj Zaštitnika građana za 2019. godinu, dostupan na: <https://ombudsman.rs/index.php/izvestaji/godisnji-izvestaji/6542-2019>

43 Republički zavod za statistiku, Bilten (2019): Punoletni učinoci krivičnih dela u Republici Srbiji, 2018

44 Republički zavod za statistiku, Bilten (2019): Punoletni učinoci krivičnih dela u Republici Srbiji, 2018

45 <https://www.cins.rs/zbog-ilegalne-sece-godisnje-nestane-hiljade-hektara-suma/>

i druge poslove po nalogu pretpostavljenih“. Takođe, još jedan problem koji se javlja jeste neujednačena primena propisa iz oblasti životne sredine, što izaziva konfuziju i nezadovoljstvo kod građana Republike Srbije.⁵⁰

Tokom prethodne godine ostvaren je napredak u saradnji Sektora za nadzor i predostrožnost (inspekcije) u životnoj sredini uključivanjem organizacija civilnog društva u program izgradnje kapaciteta inspekcije za zaštitu životne sredine, čime je otvorena mogućnost za intenzivnije uključivanje OCD u pitanja kojima se bavi ovaj sektor.⁵¹

---

46 Ministarstvo zaštite životne sredine (2019): Izveštaj o radu Inspekcije za zaštitu životne sredine za 2018. godinu

47 <https://www.ekologija.gov.rs/wp-content/uploads/inspekcija/Izvestaj/Izve%C5%A1taj%20Permanentno%20obrazovanje%202019.pdf>

Finansiranje

Kako se navodi u Post skrining dokumentu, a prema Strategiji aproksimacije za horizontalni sektor, troškovi za ovu oblast pre svega se odnose na njeno sprovođenje. Očekuje se da će većina troškova u ovom sektoru nastati sprovođenjem Direktive INSPIRE u Srbiji, i to u vrednosti oko 15 miliona evra. Planirano je da ovi troškovi budu finansirani iz nacionalnih izvora, kao i iz bilateralne i multilateralne podrške. U prva tri tromesečja 2019. godine implementiran je niz aktivnosti koje su se ticale procene trenutnih i potrebnih institucionalnih kapaciteta subjekata NIGP-a, jačanje međuinstitucionalne saradnje radi unapređenja NIGP-a, jačanje administrativnih kapaciteta Republičkog geodetskog zavoda kao Nacionalne kontakt tačke za sprovođenje INSPIRE direktive. Sve ove aktivnosti trebalo bi da unaprede sprovođenje INSPIRE direktive u Srbiji.⁵² Zbog nedovoljne transparentnosti izveštaja o izvršenju budžeta Ministarstva zaštite životne sredine⁵³, nije jasno koliko je tačno sredstava utrošeno u pomenute namene.

---

48 http://www.pregovarackagrupa27.gov.rs/?wpfb_dl=69

49 <https://www.ekologija.gov.rs/wp-content/uploads/informator/IZVR%C5%A0ENJE%20BUD%C5%BDETA%202019.pdf>

Preporuke

Strateški i zakonodavni okvir

1. Poboljšati kvalitativno procese strateške procene uticaja na životnu sredinu (SPU) i procene uticaja na životnu sredinu (PU) usvajanjem potrebnih podzakonskih akata i planiranim izmenama i dopunama Zakona o PU i Zakona o SPU.
2. Uskladiti Listu I (projekti za koje je neophodna procena uticaja) i Listu II (projekti za koje se može zahtevati procena uticaja) sa Aneksima I i II Direktive 2011/92/EU.
3. Utvrditi listu planova i programa za koje je obavezna strateška procena uticaja na životnu sredinu i listu planova i programa za koje se može zahtevati strateška procena uticaja na životnu sredinu.

Sprovođenje propisa

4. Obezbediti transparentno i pravovremeno informisanje javnosti o sprovođenju javnih rasprava unapređenjem obaveštavanja javnosti putem interneta, a u skladu sa smernicama za izradu veb-prezentacija organa državne uprave, organa teritorijalne autonomije i jedinica lokalne samouprave.
5. Primenjivati u potpunosti Pravilnik o sadržini zahteva o potrebi procene uticaja i sadržini zahteva za određivanje obima i sadržaja studije o proceni uticaja na životnu sredinu⁵⁴, prilikom izrade studija o proceni uticaja na životnu sredinu.
6. Obezbediti uključivanje procene kumulativnog uticaja u studije procene uticaja na životnu sredinu.

50 „Službeni glasnik Republike Srbije“, br. 69/05.

7. Uspostaviti praksu kontrole kvaliteta studija o proceni uticaja na životnu sredinu, kao i reviziju studija svakih pet godina.
8. Zarad postizanja veće usaglašenosti s Direktivom 2003/35/EC, potrebno je podizanje kapaciteta nacionalnih institucija i lokalnih samouprava u vezi s postupcima učešća javnosti tokom pripreme i izmene ili revizije planova i programa.
9. Pooštriti kaznene odredbe za zagađivanje životne sredine.
10. Osigurati puno sprovođenje Uredbe o metodologiji upravljanja javnim politikama, analizi efekata javnih politika i propisa i sadržaju pojedinačnih dokumenata javnih politika (8/2019-79) u sektoru zaštite životne sredine.
11. Pooštriti i dosledno sprovoditi kaznene odredbe za nepoštovanje propisa u postupku procene uticaja i strateške procene uticaja na životnu sredinu.

HORIZONTALNO ZAKONODAVSTVO

decembar, 2015

Opština Babusnica
izdaje investitoru
gradevinsku dozvolu.

avgust, 2013

Opština Babusnica,
protivno propisima,
odlučuje da za
izgradnju male
hidroelektrane
"Zvonce" nije
potrebna studija
procene uticaja na
zivotnu sredinu.

mart, 2016

Ministarstvo rudarstva i energetike
potvrđuje investitoru "Mala hidro-
elektrana "Zvonce" d.o.o. Beograd - Stari
grad" privremeni status povlašćenog
proizvodaca električne energije.

april, 2019

Ministarstvo zaštite
zivotne sredine **odbija**
zalbu investitora na
Resenja o obustavi
radova.

januar, 2019

Inspekcija
Ministarstva zaštite
zivotne sredine i
Gradevinska
inspekcija opštine
Babusnica u
odvojenim resenjima
nalazu investitoru
trenutnu obustavu
radova koji nisu u
skladu s projektom,
te sanaciju i vraćanje
u prethodno stanje
terena obuhvaćenog
tim radovima.

jul, 2019

Nastavljeno postavljanje
cevovoda, **uprkos prethodno**
izdatim resenjima.
Udruženje građana RERI
Osnovnom javnom
tuzilastvu u Pirotu podnosi
krivičnu prijavu protiv
investitora, zbog osnovane
sumnje da je izvršio krivično
delo nepreduzimanje mera
zaštite zivotne sredine.

septembar, 2018

Zavod za zaštitu prirode Republike Srbije utvrđuje prisustvo zaštićenih, odnosno strogo zaštićenih vrsta u Rakitskoj reci.

oktobar, 2018

Opštinska uprava u Babusnici **izdaje investitoru Resenje** o izmeni građevinske dozvole u skladu s prijavljenim tehničkim izmenama na projektu, na osnovu kojeg investitor uspešno vrši prijavu radova pre isteka roka za žalbu.

oktobar–novembar, 2018

Investitor zapocinje radove, zbog čega zapocinju protesti lokalnog stanovništva, koji u nekoliko navrata prerastaju u fizičke sukobe.

septembar, 2019

Opština Babusnica **usvaja prijavu završetka radova** za MHE "Zvonce".

EPILOG

Tokom trajanja izgradnje MHE "Zvonce" protiv stanovnika sela Zvonce podneto je više prekršajnih i krivičnih prijava, koje su efikasno procesirane. **Nijedna od krivičnih prijava** dostavljenih protiv investitora nije do danas dozvela sudski epilog.

Izgradnjom MHE "Zvonce" **narušena je životna sredina**, a derivacioni cevovod postavljen je u korito Rakitske reke čiji je prirodni tok prekinut. Unisten je deo vegetacije na levoj obali reke, dok je na desnoj pokrenuto kliziste na privatnim parcelama stanovnika sela Zvonce.

* **Izvor:** Regulatorni institut za obnovljivu energiju i životnu sredinu (RERI):
Studija slucaja MHE Zvonce – toliko krsenja propisa i procedura ne moze da stane u naslov;
Studija slucaja - Pravni aspekti slucaja izgradnje male hidroelektrane "Zvonce"